

Arbeidsdokument Vegoppmerking dialogkonferanse

Innholdsfortegnelse

- Tiltaksbeskrivelse
- Gruppemedlemmer
- Mål
- Bakgrunnsinformasjon
- Livsløpsbetraktninger
- Mulighetsrom for endringer
- Konsekvenser
- Konklusjon og begrunnelse

Tiltaksbeskrivelse

Vurdere endringer på krav til materialkvalitet i kontrakten. Hente inn informasjon fra markedet om hva som bør og kan kreves opp mot hva som er tilgjengelig fra leverandører. Vurdere en livsløpsanalyse for økonomi og miljø for forskjellige materialkvalitet for vegoppmerking.

Gruppemedlemmer

Britt Kari Hagen – Agder fylkeskommune

Kenneth Gulbrandsen – Akershus fylkeskommune

Lars Hauff – Statens Vegvesen

Mål

Kartlegge dagens situasjon når det gjelder krav i kontrakt og tilgang på material på de forskjellige kvalitetsnivåene i markedet. Undersøke mulighetsrom for forandringer i kravene basert på dette, og konkludere med en anbefaling.

Bakgrunnsinformasjon

Dagens krav i Vegvesenet sin kontraktsmal har vært likelydende siden 2020, og er som følger:

Ekstrudert termoplast har krav til P5 for hvit og P3 for gul langsgående vegoppmerking. Det er i dag 2 leverandører som leverer materiale med P4 gul ekstruder.

For spray er kravet P4 for hvit og P2 for gul langsgående vegoppmerking. For gul spray er det henholdsvis 3 og 2 leverandører som leverer materiale med P3 og P4 for gul spray.

For maling er det ikke krav til kvalitet i kontrakten i dag.

Når det gjelder hvit tverrgående merking er det i dag ikke krav til materialene i kontraktssmal. Det er flere fylker som har innført krav til P4 i sine kontrakter. I sertifiseringen skilles det mellom reflekterende materiale og ikke-reflekterende materiale, med respektive forskjeller i hva som kan leveres i markedet.

Både for gul ekstruder og gul spray er det i dag flere enn 1 tilbyder av material med kvalitetskrav høyere enn dagens krav.

For hvit tverrgående er det kun 1 leverandør som har sertifisert ikke-reflekterende materiale i P4, mens det er mer enn 1 for reflekterende.

Informasjon om sertifiserte materialer og antall leverandører er hentet fra NordicCert sin oversikt.

Livsløpsbetraktninger (LCC)

Ved vurdering av endringer i krav til materialkvalitet er det viktig å se utover rene innkjøpskostnader og forsøke å vurdere totale kostnader over tid. En livsløpsanalyse vil gi et mer helhetlig bilde av hvordan ulike P-klasser påvirker både økonomi og miljø.

Selv om materialer med høyere P-klasse ofte har noe høyere innkjøpspris, vil de normalt også ha lengre levetid. Dette kan redusere behovet for hyppig reparasjon, noe som igjen gir lavere kostnader knyttet til trafikkavvikling, arbeidsvarsling og administrasjon. I tillegg vil færre utlegginger bidra til redusert belastning på trafikantene og lavere klimagassutslipp.

Det er likevel usikkerhet knyttet til hvor stor levetidsøkningen faktisk er i praksis, og om denne står i forhold til merkostnaden. Ønsker vi å vite dette med sikkerhet før en eventuell endring av krav, kan pilotprosjekt eller innføring i enkelte kontrakter være et alternativ.

Mulighetsrom for endringer

I dag tilpasses valg av P-klasse i stor grad markedets eksisterende leverandørstruktur. På noen materialtyper medfører dette at det ikke stilles krav om høyere P-klasse, da kun én leverandør har kapasitet til å levere materialer på dette kravet. Dette begrenser konkurransen og gjør at byggherre i praksis må tilpasse kravene ned til tilgjengelig nivå i markedet.

Ved å etterspørre høyere P-klasser kan byggherre bidra til å utvikle markedet og stimulere flere aktører til å investere i produksjon og leveranse av materialer med høyere kvalitet.

Et alternativ for å imøtegå utfordringen med å etterspørre noe som ikke flere enn 1 leverandør kan tilby, er å innføre krav frem i tid. Det kan eksempelvis være å innføre krav til P4 på tverrgående reflekterende og ikke-reflekterende materiale fra sesongen 2028.

En mulighet for å få et mer presist inntrykk av kostnadskonsekvens og levetidskonsekvens, være å innføre økt krav til P-klasse på en enkelt kontrakt. Dette vil forsinke endringsprosessen, men gi et mer presist bilde av konsekvensene. Det er også en mulighet å bruke bonus for å benytte materialer med høyere P-klasse i en overgangsfase, for å effektivisere overgangsfasen. Dette medfører dog noen konkurransehensyn for pågående kontrakter som kan bli utfordrende.

Det kan være flere konsekvenser som er kostnadsdrivende enn kun materialkostnaden. Selve utleggingen kan også bli påvirket av å bruke materialer med høyere P-klasse, gjennom økt koketid og annen konsistens på massen. Men vi har fått tilbakemelding om at dette er elementer som entreprenørene og leverandørene vil tilpasse seg med økt etterspørsel og bruk av disse massetyperne. Det kan dog få konsekvens for mengdemåler av type Coriolis.

Alternativene vi ser som aktuelle er som følger:

Gul ekstruder: Øke fra P3 til P4 enten fra sesongen 2027 eller 2028. Det er allerede mer enn 1 leverandør som har sertifisert P4 gul ekstruder, og det er flere leverandører som har lagt ut gul ekstruder til sertifisering både i 2023, 2024 og 2025. Dette tilsier at det kan innføres omgående, men det kan likevel være et alternativ å innføre krav frem i tid for å gi forutsigbarhet til bransjen. En økning i P-klasse for gul ekstruder vil være et skritt mot like krav for hvit og gul ekstruder.

Gul spray: Øke fra P2 til P3. Så er spørsmålet igjen om det skal innføres fra kommende sesong eller fra 2028. Det er tre leverandører som har sertifisert P3 gul spray.

Hvit tverrgående: Det er mye som peker mot at det er fornuftig å øke kravet her til P4. Det brukes allerede i mange kontrakter, og de totale merkostnadene er relativt lave. Men med kun 1 leverandør som leverer ikke-reflekterende P4, blir alternativene om det skal innføres et samlet krav frem i tid, eller om kravet skal deles mellom reflekterende og ikke-reflekterende.

Konsekvenser

Negativt

- Økonomiske konsekvenser. Estimaten vi har fått fra entreprenørene signaliserer at det er en relativt moderat prisøkning ved å gå opp en P-klasse (estimatene vi har fått tilsier ca 4-5%). Dette gjelder både for gul ekstruder og for tverrgående. Vi vil presisere at vi ikke med dette ser for oss at kontraktene og budsjettene skal øke tilsvarende priskonsekvensen, men heller at reparasjonsbehovet vil reduseres, som vil redusere reparasjonskostnadene. Høyere investeringskostnad og lavere reparasjonskostnad.
- Praktiske konsekvenser rundt utlegging, ved at massens konsistens og tilhørende krav til håndtering forandres. Det er også gitt signaler om at det kan få konsekvenser ved bruk av Coriolis-måler.
- En eventuell deling/oppsplitting av kravene kan være problematisk da det vil medføre at et leggelag må ha med seg flere typer materiale.

Positivt

- Trafiksikkerhet gjennom økt levetid på linjer og tverrgående.
- Det vil være en gevinst for klima og miljø hvis økt kvalitet medfører et noe lavere behov for reparasjon pr år.
- Dagens krav har stått stille siden 2020. En skjerping av kravene vil fortsette å stimulere til videre utvikling hos leverandører og entreprenører.

Konklusjon og begrunnelse

Vi konkluderer med følgende anbefaling:

Gul ekstruder – øke kravet fra P3 til P4, fra sesongen 2028.

Gul spray – øke kravet fra P2 til P3 fra sesongen 2027.

Hvit tverrgående - innføre krav om P4 samlet for reflekterende og ikke-reflekterende materiale fra sesongen 2028.

Basert på det vi vet fra sertifiseringsordningen om økt P-klasse og antall overfarer materialene tåler, sammen med de estimatene vi har fått om priskonsekvens, er det vanskelig å ikke anbefale å øke krav til P-klasse på disse tre områdene. Det har også vært positive signaler gjennom prosessen fra både leverandører og entreprenører når det gjelder å eventuelt øke kravene.

Så er det usikkerhet og risiko både rundt økt levetid i praksis og i forskjellige trafikale og klimatiske forhold, samt for priskonsekvensen. Noe usikkerhet vil det alltid være når man forandrer krav eller beskrivelser, og vi anser de negative konsekvensene og usikkerheten som akseptabel.

Vi legger også vekt på å innføre kravene på en ryddig måte for alle parter, ved å innføre deler av forandringene fra sesong 2028.